

Opgaven går ud på...

I denne prøve skal du analysere og vurdere en problematik, der omhandler journalistikkens virke, og du skal demonstrere, at du ikke alene kan analysere og reflektere over problematikken, men også kan udtrykke egne vurderinger og holdninger til den. I år sætter vi særligt fokus på den journalistiske etik og troværdighed i forbindelse med plagiat og kilder, som ikke kan bekræftes. Du skal skrive en kommentar om emnet. Det vil sige en artikel, hvor du udtrykker egne vurderinger og argumenter baseret på analyse og refleksion. Du bestemmer selv, hvilke aspekter du vil fokusere på i din kommentar, men du skal tage udgangspunkt i og inddrage pointer og perspektiver fra de vedlagte artikler i dine argumenter. Udover det vedlagte materiale er du også meget velkommen at bruge din egen viden fra andre sammenhænge, egne erfaringer mv. Dog er det **ikke tilladt** at bruge internettet eller andre hjælpemidler!

Din kommentar kan være så kort eller lang, som du finder relevant, men for en god ordens skyld skal det bemærkes, at dette også er en test på tid, en test af dine evner til at fokusere på det væsentlige og en test af dine evner til at kommunikere og argumentere overbevisende på baggrund af en række artikler. Det betyder, at de færreste – hvis overhovedet nogen – på den afsatte tid vil kunne komme omkring alle de relevante og interessante aspekter i materialet og om problemstillingen. Udvælg derfor gerne, hvad du selv synes er allermest interessant og formidlingsmæssigt relevant.

Det vedlagte materiale rummer:

- "Hvor meget må en journalist 'stjæle', før det er snyd?" Offentliggjort i avisen Information den 19. december 2015.
- "Skaaning: Vi blev ført bag lyset" Offentliggjort i avisen BT 5. marts 2016.
- "Er dansk journalistik i forfald?" Offentliggjort i avisen Berlingske 31. januar 2016.
- "Arven fra Qureshi: »Én dårlig sag skaber en slet lugt i mange rum«" Offentliggjort på Politikens hjemmeside politiken.dk 17. december 2015 (<http://politiken.dk/kultur/medier/ECE2981994/arven-fra-queshi-n-daarlig-sag-skaber-en-slet-lugt-i-mange-rum/>)
- "Peter Bro: »En kildehenvisning svækker ikke det journalistiske produkt«" Offentliggjort på Lixen.dk, hjemmesiden til de journaliststuderendes avis på Center for Journalistik, SDU 4. marts 2016 (<http://lixen.dk/studiet/peter-bro-en-kildehenvisning-svaekker-ikke-det-journalistiske-produkt/>)
- "Åbenhed er vejen til troværdighed" Offentliggjort på illbunker.dk, hjemmesiden til de journaliststuderendes avis på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, Illustreret Bunker marts 2016 (<http://illbunker.dk/?p=4608>)

"Hvor meget må en journalist 'stjæle', før det er snyd?" Offentliggjort i avisen Information den 19. december 2015.

Hvor meget må en journalist 'stjæle', før det er snyd?

Information | 19.12.2015 | Side 8 | 1502 ord | Artikel-id: e56b7382 | Original artikel

Freelancejournalist Annegrethe Rasmussen er blevet beskyldt for at skrive af fra en række andre medier i artikler bragt blandt andet i Dagbladet Information. Medieeksperter har læst en række af artiklerne igennem og konkluderer, at de indeholder for megen afskrift.

af Line Vaaben og Sanne Maja Funch

I denne uge har en række af freelancejournalist i USA Annegrethe Rasmussens artikler været under lup i flere medier med påstande om plagiat og afskrivning.

Kritikken begyndte med en analyse bragt på netmediet Altinget den 11. december, hvor flere passager var næsten identiske med en leder bragt i The Economist dagen forinden. Men uden kildeangivelse.

Selv om Annegrethe Rasmussen beklagede det og anførte, at det var en fejl, førte sagen til et ophør af samarbejdet med Altinget.

Siden fulgte fagbladet Journalisten efter og kort efter opsagde også Dagbladet Information Annegrethe Rasmussen, der har skrevet freelance for avisen i 13 år.

Men sagen stoppede ikke der. I går bragte Weekendavisen en artikel med en række eksempler fra Annegrethe Rasmussens journalistik blandt andet fra artikler, der har været bragt her i avisen, om alt fra angst og katolikkers seksualitet til artikler om Silicon Valley. Journalisten Nikolaj Arve Henningsen har til artiklen i Weekendavisen fundet frem til en række passager, som uden kildeangivelse er mere eller mindre direkte gengivet fra forskellige britiske og amerikanske medier. Blandt andet et portræt af den britiske redaktør, Rebekah Brooks fra News of The World, hvor store dele af artiklen nærmest er en direkte oversættelse af en artikel fra The Guardian.

Dagbladet Information har sendt materialet til en række eksperter i journalistik og etik, og de vurderer alle, at artiklerne overskrider grænsen for, hvor tæt man kan tillade sig at citere andre medier. At det tilmed sker uden kildeangivelse finder de problematisk.

Mark Ørsten, professor i journalistik ved Roskilde Universitet og forfatter til bogen Troværdig journalistik - et spørgsmål om etik og nøjagtighed, der netop er udkommet, siger: »Journalistik skal være korrekt og produceret på en etisk forsvarlig måde, og det er så her, Annegrethe Rasmussen træder ved siden af. Jeg mener, der er god grund til at stille spørgsmål ved den måde, de her historier er lavet på. Når 40 procent af

ordene går igen, er det jo helt klart for meget. Man kan godt lade sig inspirere af andres artikler, men man skal også arbejde lidt for det derudover,« siger Mark Ørsten.

Også Jacob Møllerup, tidligere lytter-og seerredaktør på Danmarks Radio, vurderer, at de tilsendte artikler kopierer fra deres forlæg i alt for voldsomt omfang: »Der er for meget afskrift og der er indlysende, klare mangler i kildeangivelser og kreditering,« siger han.

Begge eksperter påpeger, at artiklerne ligger inden for den genre, man i journalistikken kalder »at skrælle«, hvor man bygger sine artikler op omkring andre kilder - eksempelvis aviser eller bøger.

»Det betyder groft sagt, at man har ladet sig inspirere af en masse ting og ikke lavet så meget selv. Det er en genre, som vi i faget ved, hvad er, men som mediemodtagerne måske ikke nødvendigvis kender til. Men i denne her sag bliver den teknik stillet til skue for en større offentlighed« siger Mark Ørsten.

Han peger på, at lignende tilfælde har været diskuteret i branchen tidligere, ikke mindst når det gjaldt udenrigskorrespondenter, herunder Poul Høy fra Berlingske Tidende, der for nogle år siden på tilsvarende vis blev beskyldt for at have ladet sig inspirere for meget af artikler i amerikanske medier.

Jacob Møllerup mener ikke, at genren i sig selv er problematisk: »Men hvis man baserer sig på andres fremstillinger, skal man gøre det redeligt,« siger han.

Jan Dyberg, lektor ved Danmarks Medie-og Journalisthøjskole har også læst artiklerne, og selv om han finder omgangen med kildehenvisninger problematisk, mener han ikke, at mediernes reaktion med at opsige samarbejdet med Annegrethe Rasmussen står mål med problemets omfang.

»Jeg siger ikke, at det ikke er problematisk, det hun gør. Og det er værd at diskutere. Men der er jo ikke noget, der går ud over læserne i de her artikler. Der er ikke snydt eller opdigtet ting eller tilbageholdt vigtige oplysninger. Det er stadig artikler, som man bliver klogere af. Hvis der er nogen, der skal føle sig forurettet, er det snarere de medier, som der er kopieret fra. For dem kan det jo være en sag om ophavsret,« siger Jan Dyberg og tilføjer: »Den største brøde er måske, at der er så mange eksempler. Og jeg kan da godt forstå, hvis Christian Jensen og en række andre redaktører tænker, at de har betalt for noget, de i nogle tilfælde lige så godt kunne have betalt en oversætter for.«.

Afviser alle anklager

Annegrethe Rasmussen selv afviser alle anklager om plagiat og afskrift.

På sin facebookside gennemgår hun enkeltvis en række af de artikler, som ligger til grund for Weekendavisens artikel og en af hendes væsentligste indvendinger er, at flere af artiklerne gengiver informationer, som man kan finde mange andre steder, end i de artikler, Weekendavisen mener, hun har skrevet af. Eksempelvis en passage, hvor førnævnte Rebekah Brooks, tager en tur i Westminster, som kan læses i en boks her på siden.

»Den episode er kendt af alle. Det er en klassiker - en vandrehistorie i britisk politik. Ingen ville kreditere den til nogen. Det eneste i den episode, som er det samme i min historie og Guardian, er navnene og stederne. Det er ikke et plagiat, men en fælleshistorie,« skriver Annegrethe Rasmussen.

Hun anfører også, at hun flere steder har 'skrællet' bøger efter aftale med redaktørerne. Når et emne er hot i amerikanske medier, forsøger hun at få det ind i en dansk kontekst - ikke ved at lave undersøgende journalistik, men ved at viderebringe informationer fra bøger og artikler og gengive dem på sin egen måde: »Der er simpelt hen ikke dokumentation for anklagerne, hvilket jeg har godtgjort helt konkret eksempel for eksempel,« skriver hun.

Større fokus på troværdighed

Mark Ørsten mener, at debatten om de manglende kildeangivelser og afskrifter fra andre medier rammer ned i en tid, hvor kvalitetskravene til journalistik har ændret sig.

Hvor medierne i stadig højere grad brander sig på at levere noget ganske særligt, som læsere, seere og lyttere ikke kan finde gratis andre steder: »Der er sket et skifte til et meget større fokus på journalistisk troværdighed og kvalitet. Hvorfor skal vi betale for noget, vi kan læse på Guardian eller New York Times gratis,« siger Mark Ørsten, der også peger på, at der er kommet mere fokus på journalistisk etik, efter eksempelvis sager om Se & Hørs metoder og senest sportsjournalist Michael Qureshi, som angiveligt har opfundet stribevis af kilder.

Også Jacob Mollerup mener, at sagen om Annegrethe Rasmussen handler om timing: »Der har lige været nogle grimme sager, og så er luntten kortere hos redaktørerne.

Og så er der jo den gamle sag fra Berlingske Tidende - den spiller nok også ind,« siger han med henvisning til, at Annegrethe Rasmussen for 15 år siden skrev en leder på Berlingske Tidende, hvor dele var skrevet af fra en leder på Politiken om samme emne.

Hun forklarede siden, at hun havde sendt en kladde til tryk ved en fejl.

Jacob Mollerup mener, der er grund til, at redaktørerne kigger indad efter denne historie: »Hvorfor er der ikke redaktører, der har spurgt efter bedre kildeangivelser og kreditering? Det er jo indlysende, når man læser artiklerne, at de ikke er lavet fra bunden. Jeg mener, denne sag er en god lejlighed til at sige, hvis man vil fortsætte med denne genre, at der skal være mere transparens,« siger han.

Grov overtrædelse

Chefredaktør på Dagbladet Information, Christian Jensen, påpeger, at avisen har klare retningslinjer for, hvad man gør i tilfælde af, at journalister skræller bøger eller artikler.

»Det vi ser her, er en grov overtrædelse af enhver basal grundregel om god citatskik - og det er også et brud på de retningslinjer, vi har her i huset,« siger Christian Jensen, der tilføjer, at opsigelsen af Annegrethe Rasmussen beror på en række forhold og ikke kun på én konkret artikel.

Alligevel er han enig med Jacob Møllerup i, at sagen peger tilbage på ham selv og Dagbladet Information: »Vi har virkelig grund til at kigge indad selvkritisk i forhold til vores redaktionelle procedurer og kontroller. Har de været gode nok? Nej, det har de tydeligvis ikke,« siger Christian Jensen, der nu har iværksat en intern undersøgelse af Annegrethe Rasmussens nyere artikler. Efterfølgende vil avisens retningslinjer og procedurer blive op til diskussion.

liv@information.dk

Fakta: FAKTA Informations retningslinjer

Dagbladet Information har en række nedskrevne interne retningslinjer.

Derudover retter avisen sig efter de officielle retningslinjer for god presse-og citatskik.

Om at skrælle fra andre medier står der i Dagbladet Informations personalehåndbog: »Et skræl er en relativt kort artikel, som refererer en historie fra et andet medie. Skræl skal altid fra artiklens begyndelse gøre det klart, at historien er hentet fra et andet medie og hvilket. Artiklen skal ikke være en oversættelse (når undtages eventuelle citater), men et referat.« Kilde: Dagbladet Informations personalehåndbog.

”Skaaning: Vi blev ført bag lyset” Offentliggjort i avisen BT 5. marts 2016.

Skaaning: Vi blev ført bag lyset

BT | 05.03.2016 | Side 8 | 650 ord | Artikel-id: e5999f87 | Original artikel

QURESHI-SKANDALEN Ingen alarmklokker ringede, og derfor havde den skandaleramte BT-journalist Michael Qureshi frit spil i årevis

af Uffe Jørgensen Odde

Det er tid til selvransagelse på BT, efter avisen i går trak 287 artikler tilbage som følge af den såkaldte Qureshi-skandale, der rystede danske medier i december. Dengang trak BT 22 artikler tilbage.

»Det er en stor og sørgelig sag, som vi beklager,« siger Olav Skaaning Andersen, ansvarshavende chefredaktør på BT.

Den tidligere BT-sportsjournalist Michael Qureshi blev i december afsløret i siden 1999 at have givet kilder falske navne. Skandalen fik BT til at igangsætte en undersøgelse af hans samlede BT-produktion fra 2001 til 2014. I alt er mere end 6.500 artikler blevet gennemgået, og undersøgelsen viser, at der er etiske problemer med 155 ud af 283 udenlandske kilder, som Michael Qureshi har brugt. Men ligesom undersøgelser, som Qureshis øvrige arbejdsgivere Ekstra Bladet og Egmont har begået, frikender BT Michael Qureshis skiftende chefer.

»Jeg synes, at der er en stor grad af konsekvens, når vi tilbagekalder 287 artikler. Vi lever af, at det vi skriver er rigtigt. Og jeg tager det fulde ansvar for det, vi gør, og for de tre år jeg var ansvarshavende chefredaktør for Michael Qureshi,« siger Olav Skaaning Andersen, der fortsætter.

»Det handler om, at der er én person, som har snydt og bedraget. Det er ekstremt svært at dæmme op for snyd og bedrag. Og det er vi vidne til her. Det er sagens kerne.« Tidligere sportschef på BT Jacob Staehelin siger, at han gerne vil vedgå, at han ' fandt det tilfredsstillende, at Michael Qureshi var så produktiv - også mere produktiv end andre. Om det betød, at jeg ikke så på hans artikler med samme kritiske blik som på andres, kan jeg ikke afvise.' Det lyder som en usund journalistisk kultur?

Ingen usund kultur

»Det vidner om, at Michael Qureshi har været dygtig til at snyde, mens han sideløbende var produktiv og overholdt reglerne. Jeg kender mange produktive journalister, som ikke kunne drømme om at gøre som Michael Qureshi.

Det er en form for selvransagelse, som Jacob Staehelin foretager, og den står for hans regning, men jeg ser ingen usund kultur på BT overhovedet.

«Private medier er pressede fra flere sider, og den enkelte reporter skal levere flere enheder end tidligere, så risikoen for, at journalister går for langt er større, mener journalisten Nick Davies, der bl. a. stod bag afsløringerne af News of the Worlds ulovlige telefonaflytninger. Hvordan vil du sikre, at journalister på BT ikke overtræder grænserne? »Michael Qureshi kunne også have gjort det her for 25 år siden. Jeg anser det her for at være en brist hos Michael Qureshi. At branchen er udfordret, har ikke noget at gøre med den her sag,« siger Olav Skaaning Andersen, der på vegne af Berlingske Media har bedt politiet og Skat gå ind i sagen. Michael Qureshis advokat oplyser, at han ikke har nogen kommentarer.

ufjo@bt.dk

"Jeg anser det her for at være en brist hos Michael Qureshi og ikke som et symptom på noget andet",
Ansvarshavende chefredaktør Olav Skaaning Andersen.

Fakta: BTs UNDERSØGELSE

BT beklager og tilbagekalder 287 artikler skrevet af Michael Qureshi BT har betalt 40.000 kr. for artikler formidlet af Michael Qureshi - muligvis på et falsk grundlag. Denne information er overdraget til politi og skattemyndigheder BT har indskærpet de etiske regler over for alle medarbejdere.

SAGEN KORT

Sagen om Michael Qureshi så dagens lys, da TV3 Sports fodboldmagasin Onside afslørede, at han siden 1999 har givet kilder falske navne. Ifølge hans egen forklaring er det sket for at beskytte de faktiske kilder. Qureshi har dog afvist at give sine chefer et fortroligt indblik i, hvem der gemmer sig bag de opdigtede navne. Samtidig har Qureshi, uden at skiftende avis chefer tilsyneladende har vidst det, haft et årelangt samarbejde med Egmont, der udgiver fodboldmagasinet Goal. Siden kom det frem, at Michael Qureshi fra slutningen af 2011 modtog betaling for artikler, der blev bragt i Goal og BT, igennem et selskab registreret i England. Samtidig afviser en række kilder og medskribenter ethvert kendskab til Michael Qureshi

”Er dansk journalistik i forfald?” Offentliggjort i avisen Berlingske 31. januar 2016.

Er dansk journalistik i forfald?

Berlingske | 31.01.2016 | | Sektion: Magasin Side 8 | 1408 ord | Artikel-id: e5885e2b | Original artikel

Journalisters etiske sans er under beskyldning. En række sager om arbejdsmetoderne i dansk presse i de seneste år stiller spørgsmål ved troværdigheden. Men billedet er mere nuanceret end som så, siger fagfolk.

af Ditte Maltha Mailund og Kristian Lindberg

Journalister skraber hvert år bunden i diverse troværdighedsanalyser.

Kun politikere og bilforhandlere overgår journalisternes dårlige ry. Efter den seneste række af kritisable sager, fra Se og Hør-skandalen til Michael Qureshi, der blev beskyldt for at have opdigtet kilder, og decembers plagiatsag med Annegrethe Rasmussen som hovedperson, er det svært at forestille sig, at befolkningen har fået mere tillid til journalister.

Men er enkeltsagerne udtryk for et generelt moralsk forfald i journaliststanden, eller er der noget andet på færde? Et er i hvert fald sikkert. Journalister kan godt selv lide at læse og skrive om andre journalisters forsømmelser og fejl, og dette kan måske være med til at tegne det negative billede.

»Vi har lige nu nogle enkeltsager, der gør, at rigtig mange journalister føler, at standen er under beskyldning. En meget kritisabel praksis i Se & Hør smitter også af på de dele af branchen, der ikke kunne drømme om at bruge tilsvarende metoder,« siger Lars Werge, formand for Dansk Journalistforbund.

Chefredaktør på Fyns Amts Avis, Troels Mylenberg, hvis journalister for nylig var med til at vælte forsvarsminister Carl Holst, siger, at han godt kan forstå, at der er opstået et billede af, at journalistikken er i forfald: »Og det på trods af at journalister i dag faktisk er dygtigere end nogensinde før. Sagen er nemlig, at medieforbruget på det nærmeste er eksploderet i de senere år, og at den gode journalistik derfor synes druknet i en strøm af tweets, feeds og hurtigt produceret journalistik, der handler om, hvad en eller anden siger på sin Facebook-side,« siger han.

I det mediebillede er det svært for journalisterne at fastholde en bastion af faglig troværdighed, særligt når publikum kun viser en ringe parathed til at betale for såkaldt »kurateret« kvalitetsjournalistik.

Samtidig oplever Troels Mylenberg dog, når han er ude og holde foredrag, stadig en stor tiltro til det, som medier og journalister kan.

»Folk synes stadig, at det er vigtigt, at der findes gode journalister, som afdækker samfundsmæssige problemstillinger,« siger Troels Mylenberg.

Niels Overgaard, der er uddannet journalist og blogger for blandt andet Business. dk og Journalisten, tør som en af de få danske journalister at pege på en række konkrete punkter, hvor kulturen i den danske mediebranche halter.

Han er ikke i tvivl om, at de seneste sager bør bruges som anledning til at kigge mediekulturen efter i sømmene.

»Journalister har en tendens til at prøve at gøre den slags sager til enkelte personers problemer, og det, mener jeg i det her tilfælde, ville være at forsømme lejligheden til at kigge indad,« siger Niels Overgaard.

Ifølge Niels Overgaard er et af mediernes typiske problemer, at de for alt i verden vil være først og gerne begår fejl for at være det.

»De render rundt for at være først med en historie, men mediebrugerne er fuldstændig ligeglade med, hvem der havde den først. I al hastværket løber journalisterne en risiko for at lave fejl, som betyder noget for brugerne og koster på troværdigheden,« siger Niels Overgaard.

At medierne vil være først til at bryde en nyhed, stod endnu en gang klart for alle, da DR i september sidste år »erfarede«, at Jacob Jensen blev den nye forsvarsminister efter Carl Holsts afgang. Men sådan gik det ikke, for DR »erfarede« forkert, og Peter Christensen snupede posten i stedet.

»Der er mere kamp om folks opmærksomhed nu end tidligere, hvor der var en nyhedsudsendelse om aftenen, en avis om morgenen, og det var det. Nu skal journalisterne kæmpe hårdere for at fange og fastholde brugernes opmærksomhed. Det presser medierne, og det pres bliver overført til journalistikken.

Det ærgerlige er efter min mening, at man i høj grad pantsætter troværdigheden i den kamp,« siger Niels Overgaard.

Selv om den journalistiske udvikling bekymrer Niels Overgaard, mener han ikke, at journalister i det store hele er blevet moralsk fordærvet. Heller ikke journalisternes formand Lars Werge mener, at journalisterne har smidt moralen ud ad vinduet.

»Totalbilledet er, at mange tager sager som de aktuelle alvorligt, men at den generelle etik ikke er faldet,« siger Lars Werge, der også peger på, at opmærksomheden i medierne er steget i form af programmer som »Presselogen« og »Mennesker og medier«. »Journalisters fejl foregår i fuld offentlighed, og det virker som om, man overser, at det i sig selv er en stærk grund til, at de enkelte journalister søger at undgå fejl,« siger Lars Werge.

Også Niels Overgaard påpeger, at befolkningen i højere grad har mulighed for at være journalisternes vagthund, og derfor kommer flere sager for dagens lys.

»Det var en journaliststuderende, som afslørede Annegrethe Rasmussen i plagiat. Han googledede tilsyneladende bare sammenhænge, kopierede passager og lavede hurtige oversættelser. Det er blevet meget nemmere at afsløre journalister i den slags,« siger Niels Overgaard.

Samtidig siger Lars Werge, at nyhederne fra de omkostningspressede mediehusene i dag skal leveres af et færre antal journalister, der skal levere lige så mange nyheder som tidligere - og ofte flere - på kortere tid.

»Det må alt andet lige føre til flere fejl,« siger han.

Derfor ser han det kun som et plus, at både kilder og læsere er kommet tættere på journalisternes arbejdsmetoder. Takket være internettet er det blevet både nemmere at monitorere indholdet og at påpege fejl over for journalisterne.

»Det kan vi som journalister ikke have noget imod. Vi skal være parate til at stille op til diskussioner om vores arbejdsmetoder,« siger Lars Werge.

Han er enig med Niels Overgaard i, at mediernes nyhedshastighed risikerer at blive forøget på bekostningen af troværdigheden, men han er skeptisk overfor, hvordan man løser dette problem.

»Det er svært for journalister at være ligeglade med, om de er de første med nyhederne. Det ligger i deres DNA, at det skal de. Men det er rigtigt, at troværdigheden er uhyre vigtig, for hvis læserne ikke tror på medierne, gider de ikke længere bruge dem,« siger Lars Werge.

På ét punkt har journalisternes arbejdsvilkår ændret sig radikalt i de senere år. De sociale medier har bragt journalisterne tættere på kilderne, hvis interesser og omgangskreds ofte er offentligt tilgængelige for reporterens studier. Samtidig lægger mediehusene deres produkter på Facebook, hvor det rangordnes alt efter popularitet.

»Hvis man forfølger jagten på klik, er der et incitament til at lave historier, som er sensationelle på overskriftsform. Det er det, der fanger folks interesse; At journalisten er ekstrem i sine udmeldinger eller skriver kuriøse historier. Det er faren, men der er også en kæmpe mulighed i at være de troværdige på de sociale medier,« siger Niels Overgaard.

Ved første øjekast på de sociale medier kunne man forledes til at tro, at kattevideoer og »Gæt, hvad der skete, da hunden så sin ejer for første gang i to år...« er det, der primært optager danskerne, men TV 2s social media-redaktør, Kaare Sørensen, er optimistisk, hvad angår journalistikkens fremtid på de sociale medier.

»Selv om journalister og redaktører selvfølgelig påvirkes af, at kuriøse historier får mange klik, så er der faktisk en tendens, som tyder på, at den seriøse journalistik langt fra er udspillet,« siger Kaare Sørensen.

Den tendens fik et gevaldigt skub fremad, siger Kaare Sørensen, da Facebook for godt et år siden modificerede den interne algoritme for at øge brugernes følelse af at få adgang til links med større værdi.

I godt et år har Facebook fungeret efter devisen, at jo mere man klikker på feeds, der fører til artikler, som man gider at bruge tid på, jo mere bliver brugeren henvist til samme slags artikler.

»Clickbaiting-journalistik er for nedadgående.

Brugerne vil have kvalitet,« siger Kaare Sørensen, der heller ikke kan se, at journalistikken er i moralsk forfald.

dima@berlingske.dk krl@berlingske.dk

Fakta: fakta

MEDIESAGER

I 2013 bragte DR i samarbejde med Epinion en exit poll ved kommunalvalget, som forudsagde, at Socialdemokraterne ville blive valgets helt store taber. Partiet blev i stedet det største, og DR tog konsekvensen ved ikke at bruge exit polls ved Europaparlamentsvalget i 2014. Ved Folketingsvalget sidste år offentliggjorde DR først en exit poll, efter at valgstederne lukkede.

I starten af december 2015 blev sportsjournalist Michael Qureshi beskyldt for at have opdigtet kilder. Han blev fyret fra Ekstra Bladet, og flere medier, som han tidligere havde arbejdet for, trak en række af hans artikler tilbage.

Samme måned kom også USA-korrespondenten Annegrethe Rasmussen i søgelyset. Hun blev fyret fra Altinget, Information og Journalisten, fordi der var påfaldende ligheder mellem en af hendes klummer i Altinget og en leder i »The Economist«. Selv benægtede Annegrethe Rasmussen at have plagieret lederen og henviste til, at hun havde glemt en kildehenvisning.

”Arven fra Qureshi: »En dårlig sag skaber en slet lugt i mange rum«” Offentliggjort på Politikens hjemmeside politiken.dk 17. december 2015 (<http://politiken.dk/kultur/medier/ECE2981994/arven-fra-qureshi-n-daarlig-sag-skaber-en-slet-lugt-i-mange-rum/>)

MEDIER 17. DEC. 2015 KL. 19.50 - OPD. 18. DEC. KL. 07.10

Arven fra Qureshi: »En dårlig sag skaber en slet lugt i mange rum«

Interview. Sag om sportsjournalist, der opdigtede kilder, sætter et voldsomt fokus på etik i mediebranchen, som nu rammer USA-korrespondent. Det mener formand for Dansk Journalistforbund, Lars Werge.

ANDERS LEGARTH SCHMIDT Journalist

Enhver redaktørs mareridt blev for nylig til virkelighed, da det kom frem, at en sportsjournalist ved Ekstra Bladet, Michael Qureshi, havde opdigtet navne på kilder i sine artikler. Han blev fyret, flere medier måtte trække hans artikler tilbage, og mediebranchen blev efterladt i chok. Hvordan kunne det ske?

Sagen betyder, at redaktører på danske medier i øjeblikket er ekstremt opmærksomme på, om etikken i journalistikken er i orden. Med andre ord: Holder det vand, det vi sender ud til tusindvis af læsere, seere, lyttere og brugere?

Og det er denne overopmærksomhed, der betyder, at flere medier opsagde samarbejdet med USA-korrespondenten Annegrethe Rasmussen med det samme, da fagbladet Journalisten bragte en artikel med den påstand, at hun i en artikel på netmediet Altinget havde plagieret en artikel fra tidsskriftet The Economist.

Sådan lyder analysen fra Lars Werge, der som formand for Dansk Journalistforbund er talerør for landets journalister og repræsenterer blandt andre Annegrethe Rasmussen.

»Det her begynder med Michael Qureshi. Den sag var meget eksponeret, og der er ingen grund til at lægge skjul på, at mediebranchen er i en situation, hvor én dårlig sag skaber en slet lugt i mange rum. Det gør, at medier i øjeblikket er ekstra opmærksomme på etikken. Ingen ønsker at havne i en ny sag. Men god etik handler ikke om at straffe. Det handler om at skabe et arbejdsmiljø, hvor man undgår den slags sager«, siger Lars Werge i et interview med Politiken.

Tre medier afbrød samarbejdet med korrespondent

Sagen begyndte, da fagbladet Journalisten i går eftermiddags offentliggjorde en artikel om, at netmediet Altinget øjeblikkeligt havde afbrudt samarbejdet med journalist Annegrethe Rasmussen, der var USA-korrespondent for mediet. Hun var også redaktør af Altingets portal om USA.

Anledningen var en klumme om populisme, som hun havde skrevet i Altinget. En journaliststuderende, der ofte læser The Economist, undrede sig over, at klummen i flere afsnit mindede meget om en ledende artikel fra ugemagasinet The Economist. Forelagt oplysningerne valgte Altingets chefredaktør Rasmus Nielsen altså at opsige samarbejdet med Annegrethe Rasmussen.

Hun medgav selv over for Journalisten, at hun burde have krediteret The Economist i sin klumme, samtidig med at hun glædede sig over, at der nu står en henvisning til tidsskriftet under klummen.

Men her stoppede sagen ikke. Fagbladet Journalisten har selv tilknyttet Annegrethe Rasmussen som skribent, hvor hun blogger om amerikanske medier, ligesom hun freelance skriver blandt andet klummer for avisen Information.

De to mediers chefredaktører valgte på baggrund af oplysningerne om det påståede plagiat at afbryde samarbejdet med Annegrethe Rasmussen øjeblikket. De to medier satte samtidig gang i en undersøgelse af et udvalg af de artikler, hun har skrevet for dem, for at finde ud af, om der kan være etiske problemer med dem, som de bør gøre deres læsere opmærksomme på.

Med til historien hører også, at Annegrethe Rasmussen i 2001 blev fyret fra sit job som chefredaktør på Berlingske Tidende, fordi hun havde skrevet en ledende artikel, hvor dele af den var kopieret fra ledende artikler i Politiken. Hun forklarede dengang, at hun ved en fejl var kommet til at aflevere en kladder til tryk.

Gammel sag er mange år siden, siger formand

Siden har Annegrethe Rasmussen skabt sig en karriere med base i USA, hvorfra hun altså skrev for en stribe medier. Hun sælger også artikler til forskellige magasiner og er blevet et stærkt brand på Facebook med flere tusinde følgere

»Jeg har hverken læst klummen eller lederen i The Economist, men jeg tager chefredaktør Rasmus Nielsen fra Altingets ord for, at der er tale om plagiat. Det er klart, at vi som forbund tager klar afstand for plagiat og dårlig citatskik. Det er noget, som de vejledende regler for god presseskik omtaler. Selvfølgelig skal en journalist angive, hvor citerer og inspiration kommer fra«, siger Lars Werge.

Lars Werge, hvordan kan de to medier overhovedet gøre andet end at afbryde samarbejdet med Annegrethe Rasmussen, når der dukker en ny sag op om plagiat efter fyringen fra Berlingske for netop plagiat?

»Jeg er klar over, at Annegrethe Rasmussen har en gammel sag, som hun blev fyret for. Men det er immervæk mange år siden, og mig bekendt har der ikke været nye sager før nu. Jeg mener, at grundlaget for at opsige samarbejdet med hende er spinkelt. Det åbner en afgrund af usikkerhed for mange af vores medlemmer, hvis de kan få trukket tæppet væk under sig efter sådan en fejl«.

Hvorfor det, når hun nu har skrevet en klumme med flere passager, der minder meget om lederen fra The Economist uden at angive kilde, og hun samtidig har en gammel sag med i bagagen?

»Selvfølgelig skal en journalist angive kilder, men det er en meget hård straf, hun får«.

Hvad skulle Information og Journalisten ellers have gjort?

»De kunne have valgt at indlede undersøgelser af hendes artikler uden at opsige samarbejdet med hende. Det kunne de have gjort«.

Men det er vel fair nok, at de stopper samarbejdet med hende, mens de undersøger sagen til bunds?

»Mig bekendt har de ikke trukket nogle af hendes artikler tilbage. De kunne have undersøgt først og så taget stilling bagefter«.

Vær åben om citater og inspiration

Hvorfor er det et problem at gå op i etik, som de to redaktører gør?

»Sådan skal det ikke forstås. Jeg hilser det absolut velkomment, at der er fokus på etikken, og som forbund vil vi meget gerne være med til at hjælpe arbejdsrutiner frem, så vi undgår den slags sager her. Etik og troværdighed er den eneste valuta, vi har som journalister. Så den skal vi værne om. Men det skal være på en måde, der inkluderer og ikke ekskluderer medarbejderne«.

Hvordan?

»En af vores kæpheste er, at kvalitet tager tid. Hvis din redaktør kræver et vist antal enheder af dig, så har du mindre tid til at lave research, opsøge kilder, skrive godt og få et ekstra sæt øjne til at læse det igennem.

Vi så, at Michael Qureshi skrev et meget højt antal artikler, ligesom Annegrethe Rasmussen leverede til mange forskellige medier. Vi ser også, hvordan flere og flere journalister selv sidder med det direkte ansvar for at trykke på en knap, og så er deres artikel online«.

Hvad kan journalister og redaktører lære af sagen om Annegrethe Rasmussen?

»Journalister kan frem for alt lære, at de skal være åbne om citater fra andre medier, ligesom de skal lægge åbent frem, hvis en tekst er inspireret af et andet medie. Arbejdsgivere kan lære at stille krav til kvalitet frem for omfang«, siger Lars Werge, formand for Dansk Journalistforbund.

Tilliden har lidt et knæk

Både Information og fagbladet Journalisten har forklaret, at deres tillid til Annegrethe Rasmussen har lidt et knæk, efter at det er kommet frem, at hun har plagieret en artikel fra The Economist.

Information forklarer på sin hjemmeside, at avisen har sat en journalist til at undersøge artikler, som Annegrethe Rasmussen har skrevet for avisen, fordi der ikke 'må kunne drages tvivl om troværdigheden af artikler bragt i Information'. Avisen skriver desuden, at baggrunden ikke kun er artiklen i Altinget, men også 'andre sager', 'som vi på grund af vores ansvar som arbejdsgivere er afskåret fra at gå i detaljer med'.

Fagbladet Journalistens chefredaktør Øjvind Hesselager forklarer i en artikel i Journalisten, at samarbejdet med Annegrethe Rasmussen er stoppet af hensyn til bladets troværdighed. I januar vil bladet gennemgå hendes blogindlæg for at se, om hun på korrekt vis har angivet kilder.

Da Lars Werge i går skrev om sin holdning i et opslag på sin Facebookprofil, svarede Hesselager, at 'Jeg er udpeget til både at sikre og fastholde fagbladets journalistiske kvalitet', ligesom han understregede, at der ikke er tale om en 'fyring', men at samarbejdet er blevet afbrudt, mens Journalisten undersøger sagen.

”Peter Bro: »En kildehenvisning svækker ikke det journalistiske produkt«” Offentliggjort på Lixen.dk, hjemmesiden til de journaliststuderendes avis på Center for Journalistik, SDU 4. marts 2016 (<http://lixen.dk/studiet/peter-bro-en-kildehenvisning-svaekker-ikke-det-journalistiske-produkt/>)

Peter Bro: »En kildehenvisning svækker ikke det journalistiske produkt«

4 MARCH 2016, 8:30

Til sommer kommer der en ny guide, der skal vejlede i, hvordan journaliststuderende undgår at lave plagiat. En af initiativtagerne er leder på Center for Journalistik, Peter Bro. Han synes, der er for få kildehenvisninger i dansk journalistik.

Af Mads Dam Døllner

Journalister scorer traditionelt set ikke højt i troværdighedsmålinger, og de seneste måneders sager om plagiat i den danske journaliststand har næppe hjulpet.

Derfor er en ny guide på vej til journalister og journaliststuderende, så man kan undgå at ende i plagiat-fedtefadet. Bag guiden står de tre journalistuddannelser samt Dansk Journalistforbund og Danske Medier. Og der er i højeste grad brug for guiden, mener Peter Bro.

»De seneste uger og måneder har vist, at der mildest talt er lidt tvivl om, hvad der er den rigtige og forkerte måde at opføre sig på, når man bruger elementer, som andre journalister har benyttet sig af tidligere,« siger Peter Bro.

Da man i pressen ikke har nedskrevne regler eller tradition for fodnoter og kildehenvisninger mener Peter Bro, at der er et klart gråzoneområde:

»Der er en lang række tilfælde, hvor man som journalist gerne må bruge noget, som andre har arbejdet med, eller hvor man er afhængig af udtalelser, andre har indhentet. Men hvornår og hvor meget man skal henvise til de steder – hvad enten det så er personer eller andre publikationer – det har der ikke været helt klare retningslinjer for.«

Ifølge Peter Bro kan man som journalist nemt hjælpe sig selv ved i højere grad at bruge kildehenvisninger:

»Som udgangspunkt synes jeg, at vi er alt for tilbageholdende indenfor dansk journalistik med at vise, hvor vi har hentet vores ting fra. Jeg synes ikke, at det svækker et journalistisk produkt, at man har en

kildehenvisning til et sted, man er blevet inspireret fra, eller et sted, man har hentet en udtalelse«, siger han.

Sammen med Dansk Journalistforbund, Danske Medier og journalistuddannelserne på RUC og DMJX regner Peter Bro med, at man er klar med nye vejledninger til at undgå plagiat senest til sommer. Første gang parterne mødes for at drøfte vejledningen er i marts.

Teknologien og øget arbejdspress udfordrer journalisterne

Teknologien og i særdeleshed internettet har medført, at medieforbrugerne har fået meget lettere adgang til internationale medier. Derfor kan man langt nemmere kigge journalister efter i sømmene – som det eksempelvis var tilfældet, da USA-korrespondent Annegrethe Rasmussen for få måneder siden blev fyret fra Altinget og Dagbladet Information, fordi hendes klumme i Altinget mindede for meget om en leder i det engelske nyhedsmagasin The Economist.

Også et øget arbejdspress i branchen har udfordret journalisternes arbejdsgang, mener Peter Bro:

»Journalister bliver udfordret af, at de skal producere meget mere end de tidligere skulle. Det vil sige, at man har mindre tid til den enkelte artikel, og alt andet lige bliver man måske også mere afhængig af andre journalisters forudgående kildearbejde. På den måde bliver vi også udfordret, både fordi vi kan blive kigget efter i kortene, men også fordi vi er mere afhængige af, hvad andre producerer.«

Og her kan man med kildehenvisninger nemt undgå at løbe ind i troværdighedsproblemer:

»For mig er det (kildehenvisninger, red.) et udtryk for, at man udtrykker sin grundighed. Og skulle der så være nogle, der er kritiske overfor det, man har lavet, jamen så kan de selv tjekke det efter. Det vil også betyde, at man renser sig selv for en hel masse mistanker og i bedste fald får en højere troværdighed«, påpeger Peter Bro.

Peter Bro medgiver, at det i høj grad er et internt redaktionelt spørgsmål på de enkelte medier. Her nævner han Politiken som et eksempel på et medie, der har forsøgt at hæve standarden, når det kommer til citatskik og henvisninger:

»Der vil være forskellige medier, der har forskellige standarder. Eksempelvis har Politiken jo tidligere annonceret, at i det omfang man eksempelvis refererer til politiske udtalelser, så skal man indgive, om det

er politikeren selv, der udtrykker dem – eksempelvis på et pressemøde – eller om man har hentet dem fra en pressemeddelelse eller fået udtalelserne fra en spindoktor.«

En vejledning til at undgå plagiat kan altså ikke direkte diktere mediernes praksis, når det kommer til kildehenvisninger, men skal i højere grad være med til at hæve minimumstandarderne i dansk journalistik. Peter Bro håber på, at man i arbejdet med den nye vejledning, kan dele den journalistiske arbejdsproces op:

»Vi skal ind og dele arbejdsprocessen op i forskellige faser og se på, hvornår er det vigtigt og i hvilke sammenhænge, det er vigtigt, at man henviser til eventuelle kilder, man har brugt. Hvad enten det er skrevne eller mundtlige kilder.«

Tror du, at et journalistisk produkt kan komme til at se lidt for "akademisk" ud?

»Jeg kan sagtens se for mig, at hvis man nu plastrede nyhedsindslag og artikler til med fodnoter eller subnoter, så kunne man godt forestille sig, at der er noget formmæssigt, som man risikerer at tabe. Der må man jo bare sige, at vi har fået nettet, som jo har en dybde i sig, hvor man kan angive alverdens former for ting, uden at det nødvendigvis forstyrrer læsningen.«

"Åbenhed er vejen til troværdighed" Offentliggjort på illbunker.dk, hjemmesiden til de journaliststuderendes avis på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, Illustreret Bunker marts 2016 (<http://illbunker.dk/?p=4608>)

Åbenhed er vejen til troværdighed MAR 17, 2016

Journalister og medier har i lang tid haft problemer med troværdigheden. Løsningen kan ifølge professor Mark Blach-Ørsten findes i større åbenhed hos medierne. Det er et forslag, som får en positiv modtagelse.

Af Cecilie Bay Nielsen

Det står skidt til med den journalistiske troværdighed, og i de sidste mange år har journalister ligget i bunden af den troværdighedsanalyse, Radius Kommunikation laver årligt. Men selvom tilliden til journalister ligger på et mindre sted hos befolkningen, betyder det ikke nødvendigvis, at det skal blive ved med at være sådan. Ifølge Mark Blach-Ørsten, professor på RUC, som har forsket i journalistisk troværdighed kan mere åbenhed nemlig være med til at skabe større tiltro til medier og journalister. Og selvom nogle medier er blevet mere åbne, så er der stadig lang vej igen.

"Man er blevet bedre til i visse tilfælde at fremlægge dokumentation for forskellige typer af påstande. Medierne er altså kommet efter det, men man kan ikke samlet sige, at branchen har rykket sig mod mere transparens," siger Mark Blach-Ørsten. Som eksempel nævner Mark Blach-Ørsten, at mere åbenhed kan indebære, at man beskriver den fremgangsmåde, man har brugt til at lave sit journalistiske produkt, og at man fremlægger vigtige bilag og agtindsigter.

En positiv modtagelse

Selvom det vil betyde ekstra arbejde for journalister, som i forvejen har en travl hverdag, er man både på Børsen og hos Århus Stiftstidende generelt positivt stemt over for at skabe mere åbenhed: "Det er svært på tryk, fordi der ikke er plads til at trykke en lang undersøgelse, men med internettet kan man lægge alt frem, og det kan vi helt sikkert blive bedre til," siger Jan Schouby, chefredaktør hos Århus Stiftstidende.

"Det er en god idé, og det bliver jo nemmere og nemmere at gøre det. Men jeg tror også, at læserne er så kloge, at de godt kan gennemskue, om det er kvalitet eller ej, og når man går dybere i målingerne om journalistisk troværdighed, så kan man se, at der er stor forskel fra medie til medie," siger Anders Krab-Johansen, ansvarshavende chefredaktør hos Børsen.

Danskerne er blevet mere kritiske

Udover den manglende åbenhed blandt medier og journalister, er der også andre faktorer, som spiller ind, når man skal finde svaret på, hvorfor journalister har en lav troværdighed. Blandt andet er vi blevet mere kritiske, når det gælder nyheder:

”Vi havde mere tillid til nyhedsmedier og politikere i gamle dage, blandt andet fordi vi var mere autoritetstro. Vi er afhængige af nyhedsmedierne i vores hverdag, og samtidigt er vi et relativt højt uddannet samfund, så vi er naturligt skeptiske over for alle aktører, som betyder meget for os. Det er vi blevet opdraget og uddannet til at være,” siger professor Mark Blach-Ørsten.

Men selvom den lave troværdighed kan skyldes, en mere kritisk tilgang til medierne, mener man hos Børsen, at journalister også bør se indad. Vi har nemlig et stort ansvar:

”Der er for mange journalister og medier, som ikke tager deres arbejde alvorligt nok. De er ikke opmærksomme på, hvor stort et ansvar det faktisk er at være journalist, og hvor stor gennemslagskraft vi har,” siger Anders Krab-Johansen.

Troværdighed er essentiel

Vi er i en tid, med et stort udbud af steder, hvor man kan få sine nyheder. Med de sociale medier kan alle formidle nyheder, og det har mange interesse i at gøre gratis, for eksempel politiske partier og organisationer. Ifølge Mark Blach-Ørsten betyder det, at der i højere grad end før er brug for, at befolkningen har tillid til journalister, hvis medierne skal overleve.

”Produkterne skal være mere troværdige forstået på den måde, at der er nogen, der har sat sig ind i sagen, og at der er en kritisk holdning til for eksempel undersøgelser. Man har ganske enkelt gjort en indsats, som gør, at det er værd at betale penge for,” siger Mark Blach-Ørsten.

Hos Århus Stiftstidende er de også opmærksomme på, hvor vigtig troværdigheden er:

”I dag kan enhver fanklub også være nyhedsformidler. Ved at udbuddet bliver så meget større, bliver det svært at vurdere, hvor informationen kommer fra, og det er bestemt ikke til journalisternes fordel. Der er så mange udbydere af nyheder i dag, at troværdigheden generelt falder,” siger Jan Schouby.